

UDK 37

ISSN 2545 – 4439
ISSN 1857 - 923X

INTERNATIONAL JOURNAL

Institute of Knowledge Management

KNOWLEDGE

Vol. 27

Scientific papers

KNOWLEDGE - CAPITAL OF THE FUTURE

KIJ

Vol. 27

No.1

pp. 1 - 117

Skopje 2018

Global Impact & Quality Factor 1.322 (2016) <http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/>

INSTITUTE OF KNOWLEDGE MANAGEMENT

SKOPJE, MACEDONIA

KNOWLEDGE

International Journal Scientific papers Vol. 27

ADVISORY BOARD

Vlado Kambovski PhD, Robert Dimitrovski PhD, Siniša Zarić PhD, Maria Kavdanska PhD, Venelin Terziev PhD, Mirjana Borota – Popovska PhD, Cezar Birzea PhD, Ljubomir Kekenovski PhD, Veselin Videv PhD, Ivo Zupanovic, PhD, Savo Ashtalkoski PhD, Svetlana Trajković PhD, Zivota Radosavljević PhD, Laste Spasovski PhD, Mersad Mujevic PhD, Nonka Mateva PhD, Rositsa Chobanova PhD, Predrag Trajković PhD, Dzulijana Tomovska PhD, Nedzat Koraljić PhD, Nebojsa Pavlović PhD, Nikolina Ognenska PhD, Baki Koleci PhD, Lisen Bashkurti PhD, Trajce Dojcinovski PhD, Jana Merdzanova PhD, Zoran Srzentić PhD, Nikolai Sashkov Cankov PhD, Marija Kostic PhD

Print: GRAFOPROM – Bitola

Editor: IKM – Skopje

Editor in chief

Robert Dimitrovski, PhD

KNOWLEDGE - International Journal Scientific Papers Vol. 27

ISSN 1857-923X (for e-version)

ISSN 2545 – 4439 (for printed version)

Contents

CALCULATION OF THE METHANE EMISSIONS AND DETERMINATION OF THE EXPLOSION LEVEL IN THE MUNICIPAL SOLID WASTE LANDFILL VELEKINCE	15
Afrim Berisha	15
Biserka Dimiskovska	15
Todor Anovski	15
Mimoza Hyseni Spahiu	15
THE ROLE OF INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN PROMOTING INNOVATION IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA.....	25
Milena Boshkoska Klisaroski	25
CHALLENGES FOR SUCCESSFUL IMPLEMENTATION OF PERFORMANCE MEASUREMENT SYSTEM – CASE STUDY FOOD INDUSTRY IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA.....	33
Marija Midovska Petkoska	33
Gjorgji Mancheski	33
KONFLIKTI NË BIZNES DHE MËNYRAT PËR PARANDALIMIN E TIJ	39
Refik Havolli	39
Arbër Havolli.....	39
TOURIST DEMAND	45
Vjollca Qestaj	45
Blerina Lataj	45
Jetmira Hoxha.....	45
GLOBALIZIMI, TREGU DHE NDRYSHIMET KULTURORE.....	47
Dardan Lajçi	47
PRACTICAL APPLICATION OF THE ADMINISTRATIVE COURT DECISIONS [IN MERITUM], OPTIONS FOR CIVIL RIGHTS REALISATION IN RELATIONS BETWEEN THE STATE AND ITS CITIZENS - Macedonian judiciary.....	55
Fani Kuzmanovska	55
THE LEGAL STATUS OF THE ISLAMIC STUDIES IN THE KINGDOM OF SHS/YUGOSLAVIA .	65
Rejhan Mandak.....	65
BALLATA'S <i>VALLE/DANCE NO. 1, 2</i> – EXAMPLES OF ATONAL EXPRESSION IN MINIATURE STRUCTURES	73
Indira Çipa	73
THE MUSICAL OPUS OF ZEQRJA BALLATA.....	81
Indira Çipa	81
IMPACT OF TUINA MASSAGE TECHNIQUES IN TREATING MUSCULAR TORTICOLLIS IN INFANTS.....	87
Lence Nikolovska	87
Bojan Siljanovski.....	87
ROLE OF RESPIRATORY REHABILITATION IN PATIENTS WITH LUNG CANCER.....	93
Lence Nikolovska	93
Darko Velcevski	93
THE TASK OF THE NURSE'S NURSING CARE, TREATMENT AND EVALUATION IN POST-OPERATIVE PATIENTS	99
Cvetanka Karakasheva	99
Gordana Panova.....	99
THERAPEUTIC ACTIVITY ON KINESITERAPIA WHAT PATIENTS ARE ILIOTIBIAL SYNDROME	107
Keti Atanasova – Vitanovska	107

Gordana Panova.....	107
УЛОГАТА НА ПАТРОНАЖНАТА СЕСТРА ПРИ ОТКРИВАЊЕ И ЕДУКАЦИЈА СО СЕМЕЈСТВА НА ДЕЦА СО ТЕЛЕСНИ ДЕФОРМАЦИИ	115
Тамара Прокоповска.....	115
Гордана Панова.....	115

УЛОГАТА НА ПАТРОНАЖНАТА СЕСТРА ПРИ ОТКРИВАЊЕ И ЕДУКАЦИЈА СО СЕМЕЈСТВА НА ДЕЦА СО ТЕЛЕСНИ ДЕФОРМАЦИИ

Тамара Прокоповска

Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев, Штип

Гордана Панова

Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев, Штип

Abstract: Bodily deformities are one of the most complex problems. Studies on the frequent occurrence of vertebral distortions show, on the one hand, an increase in values, and on the other hand, a decrease in the age of deformation. The complexity of this complex problem depends not only on the wide distribution of deformities, but also on the disruption of the function of important systems and organs.

The special structure and function of the spinal column and the treatment of various forms of scoliosis imply numerous features in the kinesitherapy method. If they are not known and not respected, it is not possible to achieve a therapeutic effect. The most common causes of spinal curvatures are poor posture and outcome as a result of reduced and irregular physical activity. The goal of my work will be to discover body defects and other developmental disadvantages in children in the municipality of Kriva Palanka. The patronage sister, above all, has great importance in discovering many disadvantages in the families. Her visit is of great importance.

ВОВЕД

Рбетните искривувања, познати на лекарите уште од длабоката древност, се едни од најсложените проблеми во современата медицина. Прочувањата за честата застапеност на рбетните искривувања покажуваат од една страна зголемување на вредностите и од друга страна, намалување на возраста на појава на деформацијата. Комплексноста на проблемот се условува не само од широката дистрибуција на болеста, која го погодува детскиот организам, туку и од последователните нарушувања во функцијата на сите важни органи и системи. Во текот на многу векови, рбетните деформитети се изучувале предизвикувајќи бројни и контрадикторни претпоставки за причините за настанувањето. Но, дури во последните неколку години, благодарение на воспоставените експериментални модели, односно со развојот на попрецизни методи за истражување на овие деформитети, стана можно изучувањето на етиологијата и патогенезата на искривувањата на рбетот. Акумулираните продлабочени клиничкорентгенолошки и ортопедско-невролошки тестови овозможува спецификација на диференцијални дијагнози и изработка на начини на лекување. Во сегашноста се познати бројни литературни извори кои известуваат за постигнатата ефикасност од хируршки, ортопедски и конзервативни методи на лекување. Лошото држење и одот, како резултат на намалената моторна активност, се едни од најважните етиолошки фактори за настанување на рбетните искривувања. И покрај големиот број на терапевти кои работат со рбетни деформации, сè уште нема единствена методологија за лекување на рбетните искривувања, што треба да се сумира влијанието на системски активности со адаптирана моторна активност за корекција на деформитетите и подобрување на респираторната функција, мускулната должина, сила и издржливост.

Детето расте и зрее како индивидуа, тоа е факт кој треба да се земе предвид во периодот на лекувањето на заболувањата и повредите на локомоторниот апарат. Детството подразбира состојба на релативна физичка, емоционална, интелектуална нестабилност и променливост. Овој став е базичен на успешниот третман на болното дете. На болното дете треба да се гледа со посебна внимателност поради неговата пречувствителност и фрустрираност и поради неможноста да се вклучи во детските игри или да се однесува како другите, здрави деца.

Секое дете на определена возраст има определени карактеристики во изгледот, одот и во психичкиот статус. Определувањето на инвалидноста и хендикепот на детето мораат да бидеат систематично анализирани врз основа на физикалниот наод и на сите други елементи за проценка. Ако постои задоцнет моторен развој, потребно е причината да се анализира, а таа може да се пронајде во локомоторниот апарат, во нервниот систем или да произлегува од психолошките аспекти.

РАЗВИТОК НА ДЕТЕТО

Развитокот претставува севкупност на промените што се однесуваат на состојбите на трансформацијата на човековото битие од концепцијата до адултната возраст. Развитокот, покрај растењето, ги опфаќа и процесите на половиот, како и на психичкиот развој.

Растењето и развитокот имаат два периода: антенатален и постнатален.

Во постнаталниот период карактеристиките на растењето се менуваат во различни временски периоди. Растот е најинтензивен во првата година-средно изнесува 25см, 12см во втората година, 8-9см во третата година, а 7см во четвртата година. До пубертетот височината се зголемува за 5-6см годишно.

Растењето во пубертетот се зголемува, и тоа меѓу 9-12 година за 8-12см годишно, што е проследено со развиток на секундарните полови белези. Факторите кои се одговорни во контролата на растењето можат да се групираат како: генетски, хормонални и како фактори на околината (исхрана, социоекономски и психоемоционални фактори).

Рбетен столб е основен носител на исправено тело, па заради тоа и на тежината на сите делови на горниот дел на телото. Поради тоа, претставува и многу честа локализација за различни деформитети кои можат да го зафатат или целиот рбетен столб, или само одредени делови. Освен тоа, овие деформации можат да се појават во две основни рамнини- фронтална и сагитална. Некогаш можат да се најдат деформации само во една од тие рамнини или можат да бидат и на двете рамнини истовремено, што претставува комбиниран случај за корекција.

За равој на деформитетите постојат повеќе стадиуми. Во ова учествуваат активната сила на организмот (мускули) и пасивна сила (лигаменти, зглобни и коскени делови). Зависно од тоа кои елементи се повеќе оштетени, се разликуваат и различни стадиуми во развојот на деформитетот на рбетниот столб. Ако постои оштетување само на мускулите, тогаш е почетна, функционална деформација. Ако, покрај мускулите, дојде до промена на лигаментарниот или коскениот систем, тогаш е структурна или фиксирана деформација.

Причините за рбетните деформации можат да бидат од различна природа. Често пати играат улога многу фактори, при кои не секогаш е можно да се одреди непосредната причина. Тоа претежно се однесува на сколиозата, за која се смета дека е полиетиолошко нарушување, кое е причинето од многу фактори. Некои услови можат да играат улога за предиспозиција или да го забрзаат неповолниот развој на деформацијата, предизвикано од други причини. За утврдување на рбетните деформитети, причините кои го предизвикале и за определување на нивната форма и големина, се користат класични методи за дијагностицирање: анамнеза, клинички преглед, соматоскопија, палпација, мерења и др.

ЦЕЛ НА ТРУДОТ

Анализа на појава на телесни деформитети кај децата од 5 до 10 години во период од 2015 до 2017 година во општина Крива Паланка и нивна корекција и рехабилитација на појавените деформитети.

МЕТОДИ НА ИСТРАЖУВАЧКА РАБОТА

Како метод за истражувачката работа го користев анализирањето на статистички податоци за присуството на телесни деформации кај децата во општина Крива Паланка Р. Македонија за период од 2015 до 2017 година

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

Табела 1 - Анализа на појава на телесни деформитети кај децата од 5 до 10 години во период од 2015 до 2017 година во општина Крива Паланка и нивна корекција и рехабилитација на појавените деформитети.

ГОДИНИ	5	6	7	8	9	10
2015	6	11	4	5	2	1
2016	3	4	2	1	/	/
2017	10	16	17	2	1	2

Според гореприкажаните резултати пред се би сакала да кажам дека децата со телесни деформитети од 5-10 години во Крива Паланка секоја година се со поголема бројка бо 2015та година 5 годишни деца со некаков деформитет биле 6 додека во 2017 та година за истата возраст бројот се искачува на 10, во 6 година бројката во 2016 е најмала а тоа е 4 додека во 2017 е најголема а тоа е 16, во 7та година бројката на вакви дечиња највисока е во 2017 година и и знесува 17 а најмалку е во 2016година како имаме деца со телесни

деформитети само 2, во 9 и 10 годишна возраст бројот е понизок односно во 2016 немаме пријавен случај со телесни деформитети само во 2017 бројот на 9 годишни деца е 1 а на 10 годишни е 2. Најголем фактор за спречување на било каков телесен деформитет имаат родителите, пред се треба добро да се едуцираат за правилен начин на живот на своите деца.

ПРЕПОРАКИ ЗА РОДИТЕЛИТЕ

1. Учење на детето кон добро организиран дневен режим кој треба да вклучува правилно наизменична промена на спиење и будност, исхрана, учење, работа, активен одмор, спорт;
2. Работното место на ученикот треба да биде во најсветлиот дел од просторијата, близу до прозорецот, така што светлината да паѓа од лево;
3. Најбљудувајте како детето седи додека ја пишува домашната задача; Телото треба да биде исправено, главата лесно наклонета напред, лактите слободно да се потпираат на масата, а нозете да се свиткани под прав агол во колената, така што целото стапало да допира на подот. Растојанието меѓу очите и книгата треба да биде 35-40см;
4. Учебниците учениците да ги носат во ранец, направен од лесен материјал со лесна конструкција. Тежината да ѝ биде 10-15 % од телото на детето.

ЗАКЛУЧОК

Деформациите на `рбетниот столб стануваат сè почеста појава кај младите, а нивната рехабилитација и превенција станува актуелна тема во светот. Заштитните мерки треба да зазemat водечко место во борбата со `рбетните искривувања. Превенцијата се води во неколку насоки и се базира на следниве основни положби. Прво, се поаѓа од тоа дека правилното држење на телото се формира под влијание на надворешни фактори- физички оптоварувања, рационален режим на исхрана и одмор, прошетки и игри на отворено, како и под влијание на хормоналните фактори во периодот на растење на детскиот организам. Од друга страна, брзото растење на детскиот организам, неговата зголемена осетливост на надворешните влијанија, при општа функционална слабост, хипотонична мускулатура, умствен замор, неправилна работна положба, недоволно спиење и неправилна положба при спиење, потоа кратковидост, инфективни заболувања, вродени аномалии и др. доведуваат до нарушување на процесот на изградба на локомоторната навика за правилна положба. Во основа на неправилното држење на телото преовладуваат функционалните нарушувања во мускулатурата на грбот и изгледот на телото воопшто. Постои мускулен дисбаланс, недостаток на самоконтрола на движењата и држењето на телото. Продлабочувањето на овие промени е предуслов за појава на `рбетно искривување. Заштитните мерки, кои обезбедуваат неможност на `рбетно искривување, треба да се прилагаат во следниве насоки. На прво место, да се води грижа за правилниот физички развој и физичко воспитување на децата. Сите заболувања и отстапувања на здравјето кои можат да создадат предуслов за појава на `рбетни искривувања, треба да се лекуваат навремено и целосно. На второ место, на детето е неопходно да му се обезбедат соодветни услови во домашната и училишна средина, кои ќе овозможат правилно држење на телото.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- [1] Cobb, J.R. (1948). Outline for the study of scoliosis. Outline for the study of scoliosis.
- [2] Добрила, Стефановиќ Методологија ране дијагностике и рехабилитације деца ометете у психофизичком развоју, Ниш 1980.
- [3] Фичорска, Д., „Медицинска рехабилитација- скрипта за медицинска струка насока физеотерапевт``, Скопје 1987.
- [4] Kosinac, Z. (1992). Nepravilna tjelesna držanja djece i omladine.
- [5] Фичорска, Д., „Кинезитерапија општ дел-болести и вежби``, Скопје 1994.
- [6] Westcott, S.L., L.P. Lows, P.K. Richardson (1997). Evaluation of postural stability in children
- [7] Горанова, З., „АНМО-Кинеска масажа за лекување`` Софија.
- [8] Базил, Ц. Зители., Холи, В. Дејвис., „Атлас за педијатриска физикална дијагностика``, Скопје.
- [9] Баракова, П. Проучване ефективността от оптимизирани кинезитерапевтични методики при деца и подрастващи с гръбначни изкривявания. Дисерт. труд, С., 1992.
- [10] 10. <http://rzi-lovech.com/PROFILAKTIKA.pdf>.
- [11] 11. Дебрунер, В. Хеп. Ортопедична диагностика. С., 1997.